

Sygn. akt I C 635/16

Uzasadnienie

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 10 marca 2020 roku

Strona powodowa (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. pozwem z dnia 30 grudnia 2015 roku wniosła o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kwoty 629 191,97 złotych tytułem umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do franka szwajcarskiego nr (...) zawartej dnia 16 lipca 2008 roku, a także zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w wysokości 7865 złotych i innych kosztów w wysokości 78,65 złotych. Uzasadniając powództwo wskazała, że pozwani z dniem 27 lutego 2015 roku dopuścili się pierwszej zaległości w spłacie wymagalnych rat, co skutkowało wypowiedzeniem umowy kredytu pismem z dnia 11 czerwca 2015 roku. Na wskazaną kwotę składają się: 597 098,01 złotych tytułem należności głównej (wraz z dalszymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 29 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty); 5635,91 złotych tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału, 26 284,25 złotych tytułem odsetek za opóźnienie – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie – oraz 173,80 złotych tytułem opłat i prowizji.

Pozwani J. L. (1) i J. L. (2) w odpowiedzi na pozew z dnia 25 czerwca 2016 roku wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych. Podnieśli, że klauzule indeksacyjne mają abuzywny charakter. W związku z tym że po dniu 16 lipca 2008 roku doszło do nadzwyczajnej zmiany stosunków, wnieśli o rozwiązanie przedmiotowej umowy lub o określenie sposobu wykonania zobowiązania. Wskazali, że strona powodowa nie miała prawa do wypowiedzenia umowy kredytu, jako że w niniejszej relacji nastąpiła nadpłata w jego rozliczeniu.

Pismem z dnia 25 maja 2017 roku Rzecznik (...) przedstawił tut. Sądowi pogląd w sprawie. Zdaniem Rzecznika, przedmiotem niniejszej umowy jest kredyt wyrażony w złotówkach, zaś klauzule waloryzacyjne mają charakter abuzywny.

Pismem z dnia 24 maja 2017 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedstawił tut. Sądowi pogląd w sprawie. Również w jego opinii, klauzule indeksacyjne mają niedozwolony charakter, zaś ocena ich charakteru winna następować na dzień zawarcia umowy. Stwierdzenie ich abuzywnego charakteru winno skutkować stwierdzeniem nieważności umowy.

Na rozprawie w dniu 10 marca 2020 roku pozwani sprecyzowali swoje stanowisko w sprawie żądając oddalenia powództwa również ze względu na nieważność przedmiotowej umowy, poza wcześniej wnioskowaną przesłanką nieskutecznego jego wypowiedzenia przez stronę powodową.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani zawarli z (...) Bank S.A. DomBank Hipoteczny Oddział w Ł. (którego następcą prawnym jest strona powodowa) umowę kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do franka szwajcarskiego (...). Nastąpiło to dnia 16 lipca 2008 roku.

Na jej mocy powodowy bank zobowiązywał się udzielić kredytobiorcy kredytu w kwocie 344 973,33 złotych indeksowanego kursem (...). Wskazano, że przy założeniu, że uruchomiono całość kredytu w dacie sporządzenia umowy równowartość kredytu wyniosłaby 178 280,85 franków szwajcarskich, jednak rzeczywista równowartość zostanie określona po wypłacie kredytu. Pozwani oświadczyli, że są świadomi ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i akceptują to ryzyko. Spłata zaciągniętego kredytu miała nastąpić w 192 równych ratach miesięcznych kapitałowo-odsetkowych. Rata ta, przy założeniu uruchomienia całości kredytu w dacie sporządzenia niniejszej umowy, wyniosłaby równowartość (...),93 franków szwajcarskich. Strony określiły, że całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosi 238 955,70

złotych, przy czym kwota ta nie uwzględnia ryzyka kursowego, dlatego też ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona jest od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania (§1).

Jeżeli chodzi o warunki wypłaty kredytu i odmowy tegoż, to postanowiono, że w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków będzie przeliczana do (...) według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów – obowiązującego w dniu uruchomienia środków (§9). Jeżeli chodzi zaś o spłatę kredytu, to wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w (...) po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do (...) obowiązującego w dniu spłaty (§10).

Stosownie do zapisów umowy, Tabela Kursów (czyli: Tabela kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut) jest sporządzana przez merytoryczną komórkę Banku na podstawie kursów obowiązujących na rynku międzybankowym w chwili sporządzenia tabeli i po ogłoszeniu kursów średnich przez NBP; tabela sporządzana jest o godz. 16:00 każdego dnia roboczego i obowiązuje przez cały następny dzień roboczy (§6).

W wypadku stwierdzenia przez bank, że warunki udzielenia kredytu nie zostały dotrzymane lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowo kapitałowych, bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części. Okres wypowiedzenia wynosi 30 dni, zaś po jego upływie kredytobiorca jest obowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi bankowi za okres korzystania z kredytu (§22). Z kolei, jeżeli kredytobiorca, mimo upływu okresu wypowiedzenia, nadal nie reguluje należności, bank w następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia, dokonuje przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na złotówki z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez bank w Tabeli Kursów (§14).

dowód: umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do (...) (k. 21-26)

Przedmiotowa umowa nie zawierała regulacji opisujących sposób ustalania wartości w Tabeli Kursów. Były one zaś ustalane na podstawie serwisu internetowego T. R., który był korygowany o marżę, wyznaczaną z kolei przez zarząd banku. Tabela wysyłana była intranetem do wszystkich placówek banku, które miały obowiązek ją opublikować. Marża ta miała zabezpieczać interesy banku przed zmianami kursów. Bank nie ma fizycznej możliwości aneksowania tabel dla każdego klienta z osobna.

dowód: zeznania świadka P. S. (protokół rozprawy z dnia 20 lutego 2017 roku, 00:07:53-00:15:58, 00:22:54-00:28:47, 00:48:29-00:51:46, k. 288-289)

W trakcie procesu zawierania przedmiotowej umowy pozwanym nie został objaśniony mechanizm jej funkcjonowania, w szczególności nie wytłumaczono zasad działania mechanizmu indeksacji. Sama umowa była sformułowana językiem dla nich niezrozumiałym. Pozwani nie otrzymali egzemplarza (wzoru) umowy przed jej podpisaniem na własność, celem jej przejrzenia i przeczytania, ponieważ była udostępniona jedynie w placówce banku. Doradca kredytowy w pierwszej kolejności zaproponował kredyt we frankach szwajcarskich. Klienci byli zapewniani, że rata kredytu nie urośnie znacząco, zaś frank szwajcarski jest walutą stabilną. Powodowemu bankowi znana była sytuacja materialna pozwanych, w szczególności ich niska zdolność kredytowa.

dowód: zeznania świadka K. S. (protokół rozprawy z dnia 20 lutego 2017 roku, 01:08:53-01:12:30, 01:17:46-01:29:47, k.289-290), zeznania pozwanej J. L. (2) (k. 424-425), zeznania pozwanego J. L. (1) (k. 425 v.)

W dniu 4 czerwca 2009 roku zawarto porozumienie odnoszące się do przedmiotowej umowy. Na jego mocy powód udzielił pozwanych karencji w spłacie kredytu oraz odsetek kredytowych na okres trzech miesięcy począwszy od dnia 1 maja 2009 roku.

dowód: porozumienie do umowy (k. 27)

Strony przedmiotową umowę o kredyt hipoteczny aneksowały trzy razy: 15 lipca 2011 roku, 23 stycznia 2012 roku oraz 9 października 2014 roku.

Pierwszy dokument dotyczył zmiany §3 umowy, który z kolei odnosił się do ustanowionego zabezpieczenia spłaty kredytu. Jednocześnie postanowiono, że warunkiem wejścia w życie powyższej zmiany jest brak zaległości w spłacie kredytu przez kredytobiorcę w dniu wejścia w życie aneksu (czyli docelowo w dniu jego wpływu do banku).

Aneks nr (...) zmieniał §10 umowy, który regulował warunki spłaty kredytu. Postanowiono, że aktualnie wysokość zobowiązania będzie ustalona jako równowartość wymaganej raty Kredytu z aktualnego harmonogramu spłat wyrażonej w (...) po jej przeliczeniu na złotówki – według kursu sprzedaży walut określonego w Tabeli Kursów. Jednocześnie, kredytobiorca ma możliwość dokonania spłaty kredytu bezpośrednio w walucie indeksacyjnej (...) w ten sposób, że winien zapewnić odpowiednią ilość środków w tej walucie, które zostaną odpowiednio zarachowane przez bank. Jeżeli kredytobiorca będzie chciał dokonać spłaty raty w złotych, winien zapewnić odpowiednią ich ilość na rachunku, bank zaś dokona przeliczenia na franki szwajcarskie (po kursie sprzedaży wynikającego z Tabeli Kursów), a następnie zarachuje na poczet raty. Ewentualne nadwyżki będą również przeliczone po takim samym kursie. Wprowadzono również dodatkowe uregulowania odnoszące się do Tabeli Kursów. Przede wszystkim doprecyzowano, że kursy w Tabeli ustalane są na podstawie kursu rynkowego wymiany walut dostępnego w serwisie (...) w momencie sporządzania Tabeli (czyli o godz. 16:00 każdego dnia roboczego). Ustalenie kursu polega na odjęciu od ww. kursu rynkowego spreadu walutowego w wysokości 7%.

W aneksie nr (...) do umowy kredytu hipotecznego skapitalizowano wymagalne już wierzytelności w wysokości 4161,47 (...) w wyniku czego kapitał kredytu wynosił w sumie 146 961,51 (...) Równocześnie też uzgodniono, że w wypadku braku spłaty co najmniej dwóch rat bank będzie uprawniony, z zachowaniem 30 dniowego terminu, po uprzednim wezwaniu do spłaty zadłużenia w terminie co najmniej 7 dni, do wypowiedzenia umowy.

dowód: aneks nr (...) (k. 28), aneks nr (...) (k.29-30), aneks nr (...) (k. 31-32)

Powód dnia 27 lipca 2008 roku wypłacił pozwanym środki pieniężne w wysokości 344 973,45 złotych. Kwotę tę przeliczono po kursie kupna z tego samego dnia.

dowód: zaświadczenie (k. 486)

W związku z brakiem regulowania wymagalnych zobowiązań powód złożył oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w stosunku do każdego z pozwanych osobno. W oświadczeniach tych znalazła się informacja, że zostało ono dokonane z zachowaniem 30 dniowego okresu liczonego od dnia doręczenia oświadczenia, a także, że brak spłaty zadłużenia w jego trakcie będzie skutkowało natychmiastową wymagalnością wszystkich środków kredytowych. Wezwano do spłaty kwoty wynoszącej w sumie (...),(...)i 52,80 złotych oraz, niezależnie, bieżącej raty kredytu. Wypowiedzenie, datowane na dzień 11 czerwca 2015 roku zostało doręczone pozwanym w dniu 19 czerwca 2015 roku.

dowód: wypowiedzenia (k. 33-34), zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 35-38), zaświadczenie (k. 487), zestawienie (k. 488)

Powód, na podstawie ksiąg bankowych, biorąc pod uwagę dokonane wypowiedzenia, stwierdził, że zadłużenie powodów na dzień 28 grudnia 2015 roku wynosi 629 191,97 złotych.

dowód: wyciąg z ksiąg (k. 39)

Jeszcze przed dokonaniem wypowiedzenia przez powoda, pozwani zwrócili się doń z wnioskiem o podanie informacji o wszystkich dokonanych dotychczas wpłatach oraz o wysokości aktualnego zadłużenia. Jednocześnie, wnieśli o zarachowanie dotychczas wpłaconych środków na poczet rat już wymagalnych jak i tych przyszłych. Pismo doręczono 17 kwietnia 2015 roku. Powód odmówił dokonania wnioskowanych korekt księgowych.

dowód: pismo pozwanych z dnia 10 kwietnia 2015 roku (k. 114-117), zwrotne potwierdzenie odbioru (k. 118-119)

Oświadczeniami z dnia 21 marca 2016 pozwani uchylili się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, a skutkującego zawarciem przedmiotowej umowy o kredyt hipoteczny. Oświadczenia te zostały doręczone powodowi dnia 31 marca 2016 roku. Powód nie uznał tych pism i odmówił wyrażenia zgody na zwrot wszelkich wpłaconych kwot.

dowód: oświadczenia (k. 185, 187), zwrotne potwierdzenia odbioru (k. 186, 188), pismo powoda z dnia 15 kwietnia 2016 roku (k. 189)

Do dnia wypowiedzenia umowy pozwani dokonali wpłat w łącznej wysokości 231 394,76 złotych oraz 19 120 franków szwajcarskich. Ta ostatnia suma (wyrażona w (...)) została wpłacona bezpośrednio w tej walucie w okresie po podpisaniu aneksu do umowy. Zakładając abuzywność kwestionowanych klauzul, na dzień wypowiedzenia po stronie pozwanych kwota rozliczenia wynosiła 5482,99 złotych oraz 19 120 franków szwajcarskich na ich korzyść, tzn. kwoty te stanowiły ich nadpłatę.

dowód: zaświadczenie (k. 487), zestawienie (k. 488), opinia biegłego M. T. (1) z dnia 7 maja 2019 roku (k. 500-519)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, zarówno urzędowych jak i prywatnych, których prawdziwość nie była w toku procesu kwestionowana. Ich autentyczność i treść nie budziła wątpliwości Sądu. Oparto się także, posiłkowo, na dowodzie z zeznań świadków P. S. oraz K. S. w zakresie, który dotyczył okoliczności zawarcia przedmiotowej umowy oraz procedur wewnętrznych powoda. Okoliczności ustalone na tej podstawie znajdowały potwierdzenie w reszcie zgromadzonego materiału dowodowego i nie pozostawały z nim w sprzeczności. Zeznania świadków uznano za spójne i logiczne. Podobnie należy orzec o dowodach z zeznań pozwanych, z tym, że wzięto je pod uwagę jedynie posiłkowo, tzn. w zakresie, który nie wynikał z innych dopuszczonych przez Sąd dowodów. Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka T. L., uznając ten dowód za nieprzydatny w ramach niniejszego postępowania, ponieważ okoliczności sprawy relewantne dla wydania rozstrzygnięcia ustalono w dostateczny sposób w oparciu o resztę zgromadzonego materiału dowodowego. Sąd ustalił stan faktyczny także w oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego M. T. (2). Opinia ta została sporządzona w sposób rzeczowy, rzetelny i przekonujący, w oparciu o wiedzę specjalistyczną. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania jej wiarygodności i mocy dowodowej.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo okazało się w całości bezzasadne i jako takie podlegało oddaleniu.

Na wstępie należy zauważyć, że nie ulega wątpliwości, iż niniejsza umowa została zawarta w obrocie konsumenckim. Opierając się na tym stwierdzeniu należy dojść do wniosku, że oceny kwestionowanych przez pozwanych postanowień umownych wypada dokonać przez pryzmat treści art. 385¹ i 385² k.c. przy jednoczesnym uwzględnieniu treści art. 3, 4 i 6 Dyrektywy Rady 93/13/ EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.U.E.L Nr 95, str. 29).

Zgodnie z art. 385¹ §1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przepisu powyższego wynika, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są klauzule umowne, które spełniają łącznie trzy przesłanki pozytywne tj.: zawarte zostały w umowach z konsumentami, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy. Kontrola abuzywności postanowień umowy wyłączona jest zaś jedynie w przypadku spełnienia jednej z dwóch przesłanek negatywnych, to

jest gdy postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem lub gdy postanowienie umowne określa główne świadczenia stron i jest sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez strony umowy o kredyt – t.j. Dz.U. z 2002 r., nr 72, poz. 665 ze zm.), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Jak doprecyzowuje ust. 2 wspomnianego artykułu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać m.in. kwotę i walutę kredytu, zasady i termin spłaty kredytu oraz terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych. Już na tej podstawie należy stwierdzić, że postanowienia umowne, które odnoszą się do waluty jego udzielenia, w szczególności określające jego charakter jako kredytu indeksowanego odnoszą się do głównych świadczeń stron. Jako świadczenia stron w niniejszej umowie należy oznaczyć właśnie wypłatę kapitału przez kredytodawcę oraz zapłatę oprocentowania (wraz z powiązaną z nim spłatą udzielonych środków) przez kredytobiorcę. Określenie więc w konkretnej umowie waluty jego wypłaty i spłaty, a także waluty która waloryzuje ich wysokość, musi zostać uznane za dotyczące głównych świadczeń stron. Analizując, nawet pobieżnie, ich treść, stwierdzić wypada, że w żadnym wypadku nie określono ich w sposób jednoznaczny. W wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący indeksacji waluty, w której kredyt został zaciągnięty, musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do okoliczności konkretnej sprawy, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, ale również oszacować – potencjalnie istotne – konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. Zdaniem tut. Sądu pogląd ten znajduje bezpośrednie przełożenie także w realiach niniejszej sprawy. Jak wynika z zeznań pozwanych i świadka, nikt z pracowników banku nie wyjaśnił dokładnie mechanizmów rządzących sposobami przeliczania wskazanych wyżej kwot. Sama treść wzorca umowy, który był potencjalnie udostępniany klientom, nie może być uznana za jednoznaczną. Była napisana językiem specjalistycznym i na ogół niezrozumiałym, zaś postanowienia, które kreują mechanizm indeksacyjny, nie stanowią całości, a rozrzucone zostały w całej umowie. Nie można doszukać się informacji o tym, że istnieje ryzyko, iż wyrażenie salda w walucie obcej prowadzić może do wahań wysokości samego zadłużenia wyrażonego w złotych. W żadnym zatem wypadku nie dawała realnych szans na podjęcie rozważnej i przemyślanej decyzji. W konsekwencji należało uznać, że, ze względu na powyższe, istnieją uzasadnione przesłanki pozwalające badać abuzywność spornych klauzul indeksacyjnych.

Wskazuje się, że pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom – przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego – kryje się wprowadzanie do umowy takich klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję – na niekorzyść konsumenta – praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. przykładowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04, Biul. SN 2005, Nr 11, poz. 13). U., można skonstatować, że wynikać to może także z wykorzystania pozycji (przewagi) podczas formułowania zapisów konkretnych postanowień umownych (tak też Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 16 stycznia 2020 roku, sygn. akt II C 646/17).

Biorąc pod uwagę powyższe zapatrywania, za niedozwoloną należy uznać klauzule umieszczone w § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 3 umowy (również w brzmieniu po wejściu w życie aneksu nr (...)), które odwołują się do kursów walut publikowanych w Tabeli Kursów strony powodowej.

Klauzule indeksacyjne, przewidujące przeliczenie zarówno transz wypłacanego kredytu jak i ostatecznej wysokości zobowiązania (czyli środków podlegających zwrotowi) według kursów określonych w Tabeli Kursów, kształtowały prawa i obowiązki kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Określenie wysokości zobowiązania pozwanych z tytułu spłaty rat kredytu w każdym wypadku następowało bowiem według przelicznika zmiennego w czasie, co więcej ustalone jednostronnie przez stronę powodową. Należy wszelako

zastrzec, że samo uzależnienie umownych kursów wymiany od wartości publikowanych w tabelach bankowych nie może być uznane za niedozwolone, jeśli tylko wartości te będą ustalane w sposób obiektywny, bezstronny i rzetelny, np. poprzez odniesienie do średnich kursów NBP. W tym wypadku jednak tak się nie stało. Bankowi została przyznana kompetencja do jednostronnego, niepodlegającego żadnej kontroli konsumenta, dowolnego ustalania wysokości wskazanego przelicznika. Z zeznań świadka P. S. wynika, że zarząd strony powodowej mógł w dowolny sposób określać ostateczną wartość kursu doliczając swoją marżę, która miała na celu przede wszystkim zabezpieczenie interesów banku. Kredytobiorca był zatem uzależniony od decyzji swojego kontrahenta, gdyż kwota rat kredytu decydująca o globalnej wysokości jego świadczenia była poza jego wpływem. Skutkiem powyższych rozważań musi być uznanie zawartych w niniejszej umowie klauzul indeksacyjnych za niewiążące, zgodnie z art. 385 (1) k.c.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że przy założeniu abuzywności kwestionowanych klauzul indeksacyjnych, wzajemne rozliczenia pomiędzy stronami wypadają na korzyść pozwanych. Suma wpłaconych przez nich tytułem spłaty kredytu środków pieniężnych przewyższa wysokość środków, które od strony powodowej otrzymali. Ze względu na ten fakt uznać należy, że wypowiedzenie umowy kredytu przez powodowy bank było całkowicie nieuzasadnione. Jak stanowi art. 75 ust. 1 Prawa bankowego, bank może wypowiedzieć umowę w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez niego zdolności kredytowej. W sprawie niniejszej żadna z tych przesłanek nie miała miejsca. Pozwani spłacili całe należne zadłużenie nawet z naddatkiem. Obserwacja ta prowadzi musi z konieczności do uznania wypowiedzenia z dnia 11 czerwca 2015 roku za bezskuteczne. Tym samym brak było merytorycznych podstaw do uznania zasadności wniesionego powództwa.

Na marginesie powyższych rozważań, w związku z wnioskiem pozwanych o stwierdzenie nieważności całej umowy, można zastanowić się, w jaki sposób usunięcie niedozwolonych klauzul wpływa na dalszy los tej umowy. Wyżej zauważono, że klauzule indeksacyjne określają główne świadczenia stron. Nie należy jednak na tej podstawie bezrefleksyjnie, niejako „z automatu”, przyjmować, że stanowią one również essentialia negotii przedmiotowej umowy. Są to bowiem dwie niezależne od siebie kategorie. Elementy przedmiotowo istotne danego typu umowy określają więc te jego składniki, które, po pierwsze, konstytuują jej byt prawny, a po drugie, stanowią podstawę do odróżnienia różnych typów umów. Odpowiadając na zadane pytanie, mianowicie, czy wspomniane właściwości można przyporządkować także klauzulom modyfikacyjnym, należy skonstatować, że istotnie – umowa o kredyt indeksowany do waluty obcej, pozbawiona klauzul indeksacyjnych, staje się bytem niemogącym sensownie istnieć. Zawierając umowę o kredyt indeksowany do franka szwajcarskiego strony kierowały się głównie wysokością przyszłego oprocentowania, które wpływało na zakres wzajemnych świadczeń. Czynnikiem powodującym niegdyś wielką popularność tych umów było to, że zarówno kwota oddana do dyspozycji kredytobiorcy, jak i kwota podlegająca następnie zwrotowi, były uzależnione od czynnika zewnętrznego. Zlikwidowanie mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych prowadzi niechybnie do zaniknięcia ryzyka kursowego, które winno być traktowane jako określające główny przedmiot szczególnego rodzaju stosunku zobowiązaniowego – kredytu indeksowanego. Sąd orzekający w niniejszej sprawie w całości podziela przy tym argumentację zawartą w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 roku, w sprawie C-260/18. W ocenie tut. Sądu brak jest w szczególności podstaw prawnych do zastąpienia abuzywnej klauzuli indeksacyjnej innym zapisem, zarówno o charakterze dyspozytywnym lub mającym zastosowanie, jeżeli strony wyrażą na to zgodę jak i przepisem wynikającym z zasady słuszności lub ustalonych zwyczajów. Z konieczności zatem usunięcie kwestionowanych klauzul musi prowadzić do stwierdzenia, że sporna umowa staje się nieważna.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje podstawę w art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Strona powodowa przegrała niniejszą sprawę w całości (w 100%). Dlatego też należało orzec o zwrocie kosztów procesu na rzecz wygrywającej strony pozwanej. Na orzeczoną kwotę 14 417 złotych złożyło się: 14 400 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego dla obojga pozwanych łącznie (po 7200 złotych) oraz 17 złotych tytułem poniesionej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.